

Zijn we er bijna?

Resultaten van de landelijke inventarisatie van de mestverwerkingscapaciteit

De mestverwerkingscapaciteit in het concentratiegebied Oost blijft sterk achter bij de hoeveelheid te verwerken mest in dit gebied. Dit is één van de belangrijkste conclusies uit de landelijke inventarisatie mestverwerkingscapaciteit 2015. De totale capaciteit van de fosfaatexport via operationele verwerkingsprocessen is vastgesteld op 22,5 miljoen kilogram.

In opdracht van CUMELA Nederland, LTO Nederland en het ministerie van Economische Zaken hebben Bureau Mest Afzet en het Projectbureau Lokale Mestverwerking voor de derde keer de inventarisatie van de mestverwerkingscapaciteit uitgevoerd. De inventarisatie is verzonden aan 171 bedrijven, waarvan er 109 de vragenlijst hebben ingevuld. 60 bedrijven hebben een operationele installatie, 41 bedrijven hebben een initiatief in ontwikkeling en acht bedrijven gaven aan niet (meer) actief te zijn in de mestverwerking.

Van de operationele installaties is 90 procent een vaste installatie. De operationele installaties zijn voor circa een derde deel in eigendom bij intermediairs, voor een derde bij veehouders en voor een derde deel bij zowel boeren als intermediairs of anderen. 80 procent van de operationele installaties staat in het landelijk gebied en 20 procent op bedrijventerreinen.

Operationele installaties voeren een grote verscheidenheid aan mestsoorten aan. Het aantal verwerkers dat een bepaalde mestsoort aanvoert, staat weergegeven in figuur 1. De operationele verwerkers voerden in 2014 ruim 21,5 miljoen kilogram fosfaat aan en zij schatten dat dit in 2015 toeneemt tot 24,1 miljoen kilogram. Van de operationele installaties exporteert twee derde zijn producten geheel of gedeeltelijk zelf naar het buitenland. Het blijkt dat vooral technieken die leiden tot hoogwaardiger producten vaker zullen worden toegepast. Het gaat dan om bijvoorbeeld efficiëntere scheidingsmethoden, methoden voor het isoleren van één of enkele nutriënten uit de mest en voor het verlagen van het vochtgehalte van het product.

Meer fosfaat verwerkt

Verder blijkt dat er in 2014 19,0 miljoen kilogram fosfaat is verwerkt en dat er in 2015 naar verwachting 22,5 miljoen kilogram wordt verwerkt. In figuur 2 staat aangegeven wat in de jaren

2014 en 2015 de eindproducten van de verwerking zijn en hoe groot de bijdrage van de verschillende eindproducten is aan de verwerkingscapaciteit. De initiatieven in ontwikkeling alsmede uitbreidingen bij bestaande installaties verkeren in verschillende fases van ontwikkeling. In totaal is er een extra verwerkingscapaciteit in ontwikkeling van ruim elf miljoen kilogram fosfaat. Het rapport gaat ervan uit dat de initiatieven in de financierings- en bouwfase in 2016 in productie kunnen komen. Het gaat dan om 2,2 tot 2,8 miljoen kilogram fosfaat. Figuur 3 laat de verdeling van de initiatieven over de verschillende fases zien.

De verdeling van de verwerkingscapaciteit over de concentratiegebieden is niet in balans met de mestoverschotten. In concentratiegebied Zuid wordt 5,7 miljoen kilogram fosfaat verwerkt, in concentratiegebied Oost slechts 0,9 miljoen kilogram en in de rest van Nederland wel 13,7 miljoen kilogram. Dat laatste getal is onder meer zo hoog omdat hier enkele heel grote verwerkingsinstallaties zijn gevestigd, waaronder een verbrandingsinstallatie voor pluimveemest (negen miljoen kilogram fosfaat).

Totale omvang verwerking

In de inventarisatie zijn alleen installaties meegenomen waar een technische bewerking met mest plaatsvindt. Er wordt echter ook een grote hoeveelheid onbehandelde mest en champost geëxporteerd. Dit valt ook onder de definitie van mestverwerken uit de Meststoffenwet. Op basis van gegevens van RVO is in 2014 32,0 miljoen kilogram fosfaat geëxporteerd. Daarnaast is er 9,0 miljoen kilogram verbrand en is er circa 3,3 miljoen kilogram geleverd aan mestkorrelfabrikanten. In totaal valt daarmee in 2014 44,3 miljoen kilogram fosfaat onder de definitie van verwerken uit de Meststoffenwet. Dit is 4,4 miljoen kilogram meer dan in 2013.

Berekening van benodigde export en verwerking op basis van productie en plaatsing van mest. Resultaat van de basisvariant, waarin geen rekening is gehouden met vrijstellingen van de mestverwerkingsplicht (in miljoenen kilogram fosfaat).

TABEL 1	Oost	Zuid	Overig	Totaal NL
Totale mestproductie ¹⁾	43,0	51,8	79,8	174,5
Maximale mestplaatsing op landbouwbedrijven in Nederland ²⁾	24,3	16,3	80,1	120,6
Afzet natuur, particulieren, hobbymarkt	1,2	0,8	4,8	6,8
Benodigde verwerking				47,1

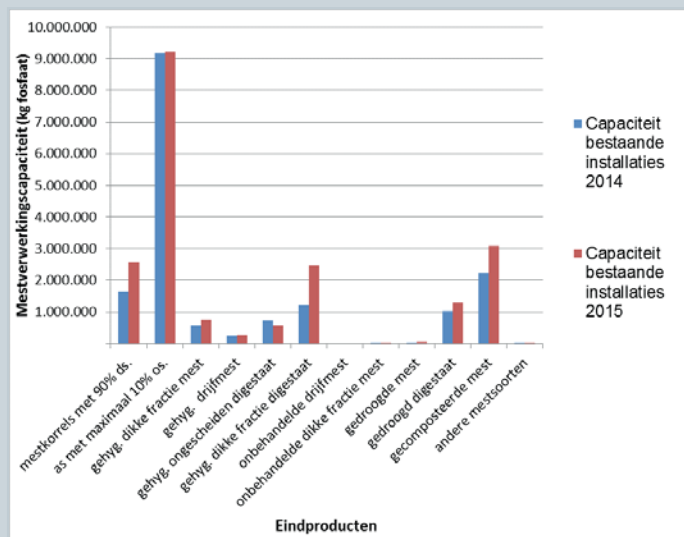
Bron: CDM 2015.

¹⁾ Op basis van dieraantallen in 2014. De mestproductie is gecorrigeerd voor import van mest en aanvoer van co-substraten.

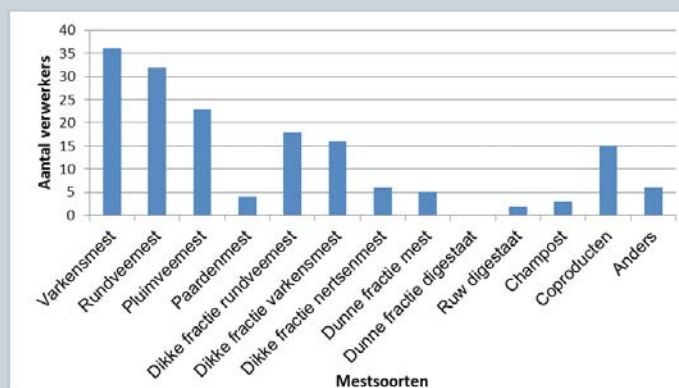
²⁾ Op basis van gebruiksnormen in 2015.

Rapport beschikbaar

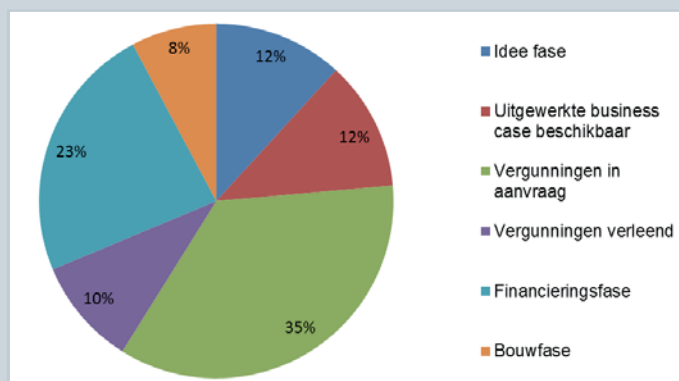
Het hele rapport is onder andere beschikbaar op de website van CUMELA Nederland. Zie daarvoor het dossier 'Mestexport en verwerking'.

Figuur 2. Mestverwerkingscapaciteit van operationele installaties per type eindproduct in 2014 en 2015 (in kilogram fosfaat).

Figuur 1. Aanvoer verschillende mestsoorten in 2014 bij operationele installaties.

Figuur 3. Fase van ontwikkeling van geplande installaties en uitbreidingen van bestaande installaties.

Op de vraag of er voldoende mest wordt verwerkt en geëxporteerd, is gekeken naar het verschil tussen de productie van mest en het gebruik van dierlijke mest op eigen land. De meest recente cijfers over de productie en het gebruik van mest in Nederland zijn verzameld door de Commissie Deskundigen Meststoffenwet en staan weergegeven in tabel 1.

Zijn we er bijna?

De hoeveelheid mestverwerking in 2014 komt nagenoeg overeen met de hoeveelheid fosfaat die zou moeten worden verwerkt, respectievelijk 44,3 en 47,1 miljoen kilogram. Is er dan nauwelijks nog uitbreiding van de verwerking nodig? Nee, er blijft extra capaciteit nodig, omdat:

- de melkveehouderij na 2014 nog is gegroeid;
- niet alle plaatsingsruimte voor dierlijke mest in Nederland wordt benut;

- lang niet alle verwerking van pluimveemest boven de eigen verwerkingsplicht kan worden benut voor de verplichting van andere diersoorten;
- bij export op basis van forfaitaire gehalten een overschatting plaatsvindt van de werkelijk geëxporteerde hoeveelheid fosfaat;
- manipulatie van mestmonsters leidt tot een te hoge registratie van de hoeveelheid geëxporteerde fosfaat. Door maatregelen om deze fraude tegen te gaan, zal de hoeveelheid te verwerken mest toenemen.

TEKST: Hans Verkerk
secretaris sectie Meststoffendistributie

